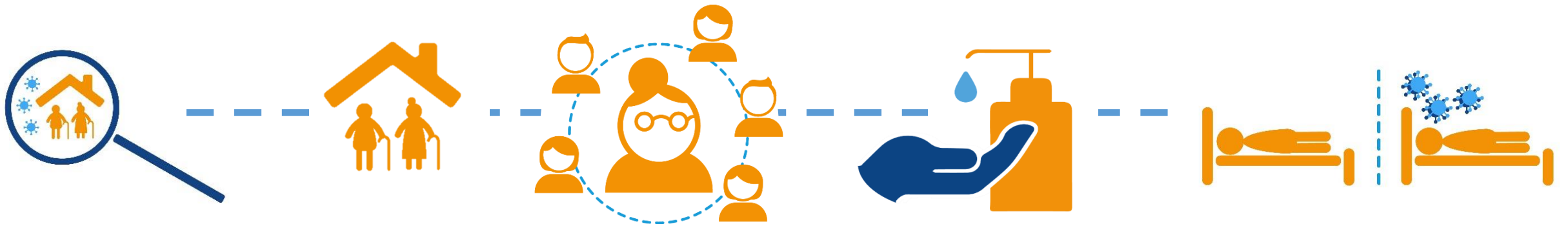

Corona-onderzoek Verpleeghuizen

HOE VERGING HET DE VERPLEEGHUIZEN?

Een overzicht van de verwerkte informatie van de crisisteams in de verpleeghuizen in de coronacrisis

FACTSHEET week 13 t/m 23 (23 Maart - 5 Juni 2020)

Een onderzoek van de samenwerkende academische netwerken ouderenzorg

Corona-onderzoek Verpleeghuizen

HOE VERGING HET DE VERPLEEGHUIZEN?

Een overzicht van de verwerkte informatie van de crisisteams in de verpleeghuizen
FACTSHEET - Week 13 t/m 23 (23 maart - 5 juni 2020)

HET ONDERZOEK

De COVID-19 epidemie stelt verpleeghuizen voor grote uitdagingen. Crisisteams in de zorgorganisaties moeten met beperkte informatie beslissingen en maatregelen nemen.

Om inzicht te krijgen in de impact van de crisis op de cliënten en het personeel zijn de notulen van de crisisteams een waardevolle bron van informatie.

Organisaties deelden hun notulen met onderzoekers van de academische netwerken ouderenzorg in Leiden en Groningen. Deze opzet is gekozen om de organisaties niet te belasten in deze drukke tijden. Vervolgonderzoek zal dieper op de problematiek ingaan.

De teruggekoppelde onderzoeksinformatie uit de notulen levert de organisaties meer inzicht in de aanpak van de coronacrisis in hun sector.

DOEL VAN HET ONDERZOEK

Met dit onderzoek beogen de onderzoekers van de academische netwerken ouderenzorg UNC-ZH en UNO-UMCG de actuele situatie en de ontwikkelingen van de coronacrisis voor verpleeghuizen wekelijks in beeld te brengen. De vergaderstukken van de crisisteams dienen als analysebron. Op deze manier ontstaat een beter beeld hoe de situatie is en wat er (acuut) nodig is in de sector. Deze factsheet blikt terug op week 13 t/m week 23.

AANPAK VAN HET ONDERZOEK

Aangemelde zorginstellingen delen sinds eind maart 2020 notulen en vergaderstukken van hun crisisteams met onderzoekers van UNC-ZH en UNO-UMCG. Een team van 17 onderzoekers beoordelen de vrije tekst en maken selecties (in dit rapport notities genaamd) om een kwalitatieve, geanonimiseerde samenvatting te krijgen van de informatie.

Deze notities worden wekelijks geclusterd tot thema's en kort beschreven door het kernteam/de redactie. Inmiddels zijn in totaal 11 rapportages (over week 13 t/m 23) intern gedeeld met deelnemers en direct belanghebbende partijen. Deze factsheet geeft een samenvatting van deze rapportages.

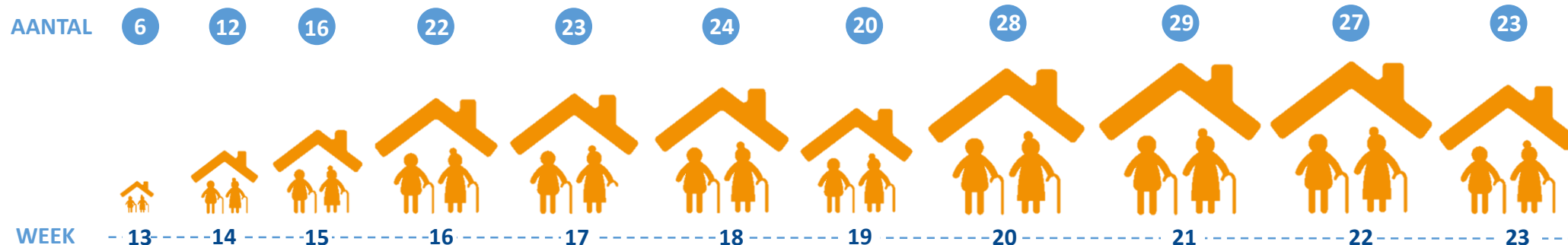
AANTAL DEELNEMENDE ZORGINSTELLINGEN PER WEEK

INDIENEN NOTULEN IS DEELNAME

Bij de start van het onderzoek is het verzoek voor deelname eerst gedeeld in de academische netwerken ouderenzorg van Zuid-Holland en Groningen (de trekkers van het onderzoek). Vervolgens is het verzoek voor deelname via de overige drie netwerken verspreid.

De aangeleverde notulen voor woensdag 10.00 uur werden meegenomen in de wekrapportage. Daardoor zijn, er zeker in het begin, verschillen in het aantal toegezegde medewerkingen en daadwerkelijk deelnemende zorgorganisaties zoals in het schema hieronder verwerkt. In totaal gaven 41 instellingen hun medewerking aan dit onderzoek.

LANDELIJKE SPREIDING

THEMA'S EN AANDACHTSPUNTEN

Welke thema's spelen in deze coronacrisis bij de verpleeghuizen? Alle onderwerpen die in de notulen aan bod kwamen, zijn vertaald naar vijf overkoepelende thema's. Hier volgt een korte beschrijving per thema. Daarna vindt u een schematische weergave van het verloop van de onderwerpen per week.

▲ THEMA 1

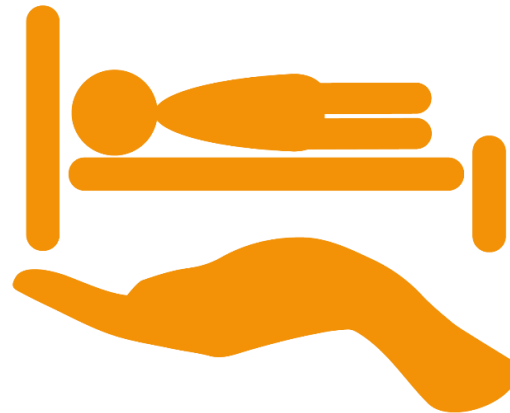
Bedden, afzondering en isolatie van cliënten: intramuraal en in de keten

- Afzondering en isolatie van cliënten met besmetting met COVID-19, op de eigen kamer of afdeling of verplaatsing naar corona-cohort
- Inzet van personeel over de locaties
- Procedures rondom hygiënemaatregelen
- Afstemming procedures en maatregelen met (veranderende) richtlijnen
- Quarantaine regels voor cliënten, afdelingen en medewerkers
- Hoe omgaan met verdenking op besmetting
- Opnamebeleid, gebruik bedden geriatrische revalidatie
- Overleg in de keten
- Financiering
- Revalidatie post-COVID patiënten
- Hoe 'terug naar normaal'

▲ THEMA 2

Welzijn cliënten en familie

- Voorkómen van besmetting met COVID-19
- Behoud van Kwaliteit van Leven
- Aandacht voor onrust en eenzaamheid cliënten en familie
- Planning van activiteiten
- Overlijden en palliatieve situatie

● THEMA 3

Bezoek en deurbeleid

- Invulling geven aan bezoekenregeling
- Alternatieven voor ontvangen bezoek

THEMA'S EN AANDACHTSPUNTEN (2)

THEMA 4

Zorg en beleid, hygiëne

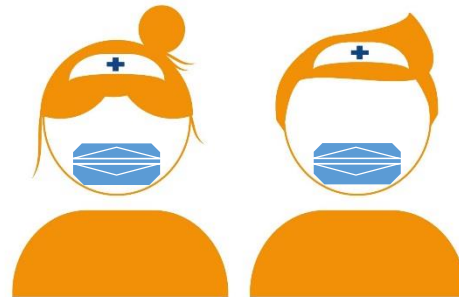
- Procedures voor zorg aan cliënten besmet met COVID-19
- Communicatie naar medewerkers, cliënten en familie
- Ziektebeeld en klachten
- Testbeleid, afstemming intern en extern
- Hygiënemaatregelen, schoonmaak instructies
- Procedures bij ziekenhuisopname of polibezoek
- Dagbesteding: voor wie, hoe en waar, vervoer en inzet van vrijwilligers
- Opstart contactberoepen
- Inrichting ruimtes in 1,5m samenleving

THEMA 5

PBM* en materialen

- Voorraadbeheer, centraal en lokaal, in afstemming met regio
- Tekorten en PBM besparende maatregelen
- Creatieve oplossingen en hergebruik PBM
- Testen van kwaliteit PBM
- Procedures voor inzet PBM
- Onrust rondom (preventief) gebruik mondkapjes
- Communicatie en instructies aan medewerkers, cliënten en familie
- Overige materialen in beeld, zoals zuurstof en thermometers

*PBM = Persoonlijke beschermingsmiddelen

THEMA 6

Inzet en welzijn van personeel

- Inzetbaarheid van personeel en vrijwilligers
- Aandacht voor andere banen en familieomstandigheden
- Personeelstekorten en oplossingen
- Logistiek, beweging van personeel over locaties
- Urenregistratie en vakanties
- Oog voor kwetsbare medewerkers
- Monitoring ziekte en verzuim
- Procedures bij verdenking op besmetting met COVID-19
- Overleg en onderling contact
- Psychisch welzijn, nazorg
- Inrichting ruimtes in 1,5m samenleving

Een overkoepelend thema is Communicatie. Dit is niet afzonderlijk behandeld in de rapportages, maar wel vaak onder de andere thema's aan bod gekomen.

CORONACRISIS - BELANGRIJKSTE AANDACHTSPUNTEN IN DE VERPLEEGHUIZEN PER WEEK

WEEK 15

6 - 12 april

- ▲ **ISOLATIE en COHORTERING**
Verschillende adviezen van instanties over isolatie bij terugkomst in verpleeghuis
- ▲ **ISOLATIE en COHORTERING**
Verhuizingen tussen en binnen locaties
- ▲ **WELZIJN CLIËNTEN en FAMILIE**
Onrust bij bewoners en familie, meningsverschillen over de maatregelen
- **PBM en MATERIALEN**
Schaarste, onrust en creatieve oplossingen PBM
- **INZET en WELZIJN PERSONEEL**
Veel aandacht voor inzetbaarheid en welzijn personeel

WEEK 16

13 - 19 april

- **BEZOEK en DEURBELEID**
Soms druk van familie op bezoekverbod en creatieve alternatieven
- **ZORG en BELEID, HYGIËNE**
Het testbeleid is niet binnen alle organisaties gelijk
- **PBM en MATERIALEN**
Hergebruik PBM mogelijk maar duur, (nog) niet ingezet
- **PBM en MATERIALEN**
Onrust bij medewerkers over wanneer wel/geen gebruik mondkapjes
- **INZET en WELZIJN PERSONEEL**
Lichamelijk en psychisch welzijn personeel onder druk

WEEK 17

20 - 26 april

- ▲ **ISOLATIE en COHORTERING**
Meer aandacht voor doorstroom COVID-19 patiënten naar geriatrische revalidatie
- ▲ **ISOLATIE en COHORTERING**
Stappenplannen om af te schalen van corona-cohort naar 'gewone' afdeling
- **BEZOEK en DEURBELEID**
Alternatieven voor cliëntenbezoek en soms uitzonderingen op bezoekersverbod
- **PBM en MATERIALEN**
(Behoefte) meer gebruik PBM maar ontstaan tekort PBM. Sterilisatie en hergebruik vermeden
- **INZET en WELZIJN PERSONEEL**
Lichamelijk en psychisch welzijn personeel blijft onder druk

WEEK 18

27 april - 3 mei

- **BEZOEK en DEURBELEID**
Veel activiteiten voor alternatieven bezoek
- **ZORG en BELEID, HYGIËNE**
Langzame opbouw dagbesteding, aandacht voor inrichting, vervoer en inzet vrijwilligers
- **PBM en MATERIALEN**
Vooral vraag (hergebruik) van schorten, (na)leveringen geven ontregeling en werkdruk
- **INZET en WELZIJN PERSONEEL**
Veel aandacht voor juiste uitvoer procedures, helder krijgen richtlijnen en welzijn
- **INZET en WELZIJN PERSONEEL**
Bezettingsvraagstukken blijven – ene locatie rust terug, andere locatie nog hoge werkdruk en emotionele uitputting

WEEK 19

4 – 10 mei

- ▲ **ISOLATIE en COHORTERING**
Voorbereiding op het 'nieuwe normaal', verschillen in mening over opstarten contactberoepen
- **BEZOEK en DEURBELEID**
Veel aandacht voor verruiming bezoekersregeling
- **ZORG en BELEID, HYGIËNE**
Voorzichtige opstart extramurale zorg: hoe 1,5m afstand?
- **PBM en MATERIALEN**
Blijvende aandacht voorraad o.a. PBM t.a.v. bezoekersregeling
- **PBM en MATERIALEN**
Blijvende onrust bij medewerkers over wanneer wel/geen (preventief) gebruik mondkapjes

WEEK 20

11 – 17 mei

- ▲ **ISOLATIE en COHORTERING**
Meeste organisaties nog terughoudend met contactberoepen
- ▲ **ISOLATIE en COHORTERING**
Minder vergaderingen maar alert, aantal besmettingen dalend, stabiel of stijgend. Kantoren weer open en hervatten onderwijs en overleggen (online of op 1,5m)
- **BEZOEK en DEURBELEID**
Lokale invulling bezoekregeling, o.a. op 'schone' locaties, bezoekersstromen, instructies
- **ZORG en BELEID, HYGIËNE**
Eerder testen, testbeleid wel nog onduidelijk en reden voor onrust
- **PBM en MATERIALEN**
Aandacht voor juiste gebruik PBM, wanneer welke mondkapjes en voorraad door bezoekersregeling

CORONACRISIS - BELANGRIJKSTE AANDACHTSPUNTEN IN DE VERPLEEGHUIZEN PER WEEK

WEEK 21

18 - 24 april

- ▲ **ISOLATIE en COHORTERING**
Opnamebeleid: leegstand en bezoekbeleid weerstand voor opname
- ▲ **WELZIJN CLIËNTEN en FAMILIE**
Onrust en eenzaamheid bij bewoners; wens aanbieden bewegings- en individuele activiteiten
- **BEZOEK en DEURBELEID**
Praktische invulling cliëntbezoekbeleid, alternatieven voor bezoek blijven nodig
- **ZORG en BELEID, HYGIËNE**
Noodzaak pedicures stijgt; naleven van richtlijnen o.a. PBM-gebruik en testen
- **INZET en WELZIJN PERSONEEL**
Vraagstukken: hoe inzet personeel en vrijwilligers verbreden, hoe hervatten scholing en overleggen

WEEK 22

25 - 31 april

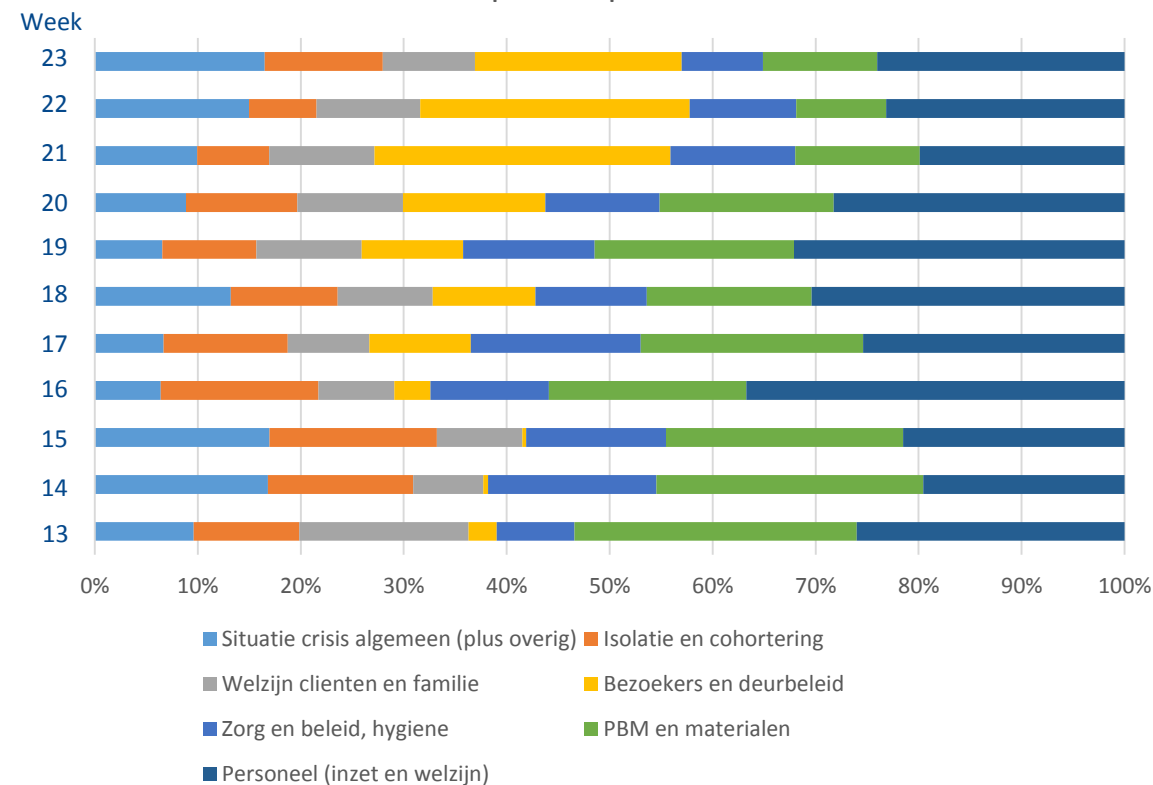
- ▲ **ISOLATIE en COHORTERING**
Behouden van (flexibele) opnameplekken, ook regionaal
- ▲ **ISOLATIE en COHORTERING**
Minder tot geen crissoverleg, testen en PBM blijven onderwerp
- ▲ **WELZIJN CLIËNTEN en FAMILIE**
Opstart activiteiten vergt maatwerk en aandacht voor logistiek
- **BEZOEK en DEURBELEID**
Veel voorbereiding rondom verruiming bezoekregeling, af en toe onrust hierover bij familie en ook artsen
- **PBM en MATERIALEN**
Inzet mondkapjes soms nog reden voor onrust en ethische vragen
- **INZET en WELZIJN PERSONEEL**
Vakanties extra logistieke uitdaging voor inzet ook rondom bezoekersregeling

WEEK 23

1 - 7 juni

- ▲ **ISOLATIE en COHORTERING**
Leegstand door drempel voor opname t.g.v. bezoekregeling
- ▲ **WELZIJN CLIËNTEN en FAMILIE**
Dilemma's in afweging optimaliseren welzijn en minimaliseren risico op besmetting
- **ZORG en BELEID, HYGIËNE**
Minder dagbehandeling door beperkingen in groepen en ruimten
- **BEZOEK en DEURBELEID**
Vragen over (onduidelijkheid) versoepeling, verdriet en onbegrip over strengheid
- **BEZOEK en DEURBELEID**
Zowel behoefte aan eenduidigheid beleid als individueel maatwerk
- **INZET en WELZIJN PERSONEEL**
Welzijn personeel soms in geding, door werklast en verbaal geweld bezoek.

Aandachtspunten per week in %

© Juni 2020 – UNC-ZH en UNO-UMCG

TER KENNISNAME

De rapportages zijn niet uitputtend of volledig, maar er is naar beste kunnen een keuze gemaakt in wat belangrijk geacht wordt. Ook wordt geen uitdrukkelijke kwantificering van aantal zorgorganisaties bij maatregelen of thema's geplaatst, omdat dit naar de aard van de bronnen en selecties een vertekend beeld kan geven. De weergaven van de notulen zijn weliswaar ook bedoeld om goede ideeën en good practices met elkaar te delen, maar dienen niet als alternatieve bron beschouwd te worden voor (evidence based) informatie, zoals de richtlijnen van het RIVM die zijn. Op dit moment kunnen er ook geen gevolgtrekkingen getrokken worden, bijvoorbeeld of bepaalde maatregelen effectief waren.

Opdrachtgever

Ministerie van VWS

Uitvoerders

Universitair Netwerk voor de Care sector Zuid-Holland (UNC-ZH)

Universitair Netwerk Ouderzorg UMCG (UNO-UMCG)

Overige betrokkenen

ActiZ, V&VN en Verenso

Redactie

Dr. Margot W.M. de Waal, Lisa van Tol, Janneke Groothuijse, Abe den Oude, LUMC afdeling Public Health en Eerstelijngeneeskunde o.l.v. prof. dr. W.P. Achterberg; UMCG afdeling Huisartsgeneeskunde en Ouderengeneeskunde o.l.v. prof. dr. S.U. Zuidema.

Coördinatie

Arno Doornebosch, MSc. (A.J.Doornebosch@lumc.nl)

Onderzoeksteam

Wilco Achterberg, Charlotte Bruijsten, Monique Caljouw, Paulien van Dam, Nelleke van Deursen, Marlinde van Dijk, Zeynep Dogan, Janneke Groothuijse, Sarah Janus, Henriette van der Kloet, Ivonne Lesman, Cecile Nieuwenhuys, Abe den Oude, Anneloes Plomp, Yara Schepen, Hanneke Smaling, Wilma van der Schrier, Lisa van Tol, Melanie van der Velde, Mandy Visser, Margot de Waal, Noortje Wesdorp, Brian Yothers, Sytse Zuidema.

Vormgeving

Eveline Korving

Publicatie datum

26 Juni 2020